

Städning ur ett vårdhygieniskt perspektiv

Vilken enhet arbetar du på?

22 responses

onkologmott

vårdhygien

vc snabbdotor
barn- och ungdomsmottagin
vc mälarlunden
stadsfjärdens vårdcentral
ögonmottagningen Y
vårdcentralen strängnäs
medicinmott I akuten
infektionsmottagningen ksk
iva mälarsjukhuset vi linden
strålbehandlingen
akutmottagningen mima
operation nln

paramedicin

Städning i vårdlokaler

Städar vi inom vård och omsorg enbart för trivsel?

Nej, städningen har också betydelse för smittspridningen inom vård och omsorg

Städning hjälper till att hålla ner bakteriefloran i miljön, därmed minskar risken att föra smitta vidare mellan ytor och föremål

Resistenta bakterier ökar i Sverige och i världen

God hygienisk standard är en del av god kvalitet i vård och omsorg vilket anges som ett specificerat krav i hälso- och sjukvårdslagen

All städning kräver utbildning i städteknik och basala hygienrutiner för såväl lokalvårdare som service-/vård-/omsorgspersonal

Utbildning

Vilken kunskap behöver vi:

Städningen betydelse för att minska smittspridning

Basala hygien- och klädregler

Smitta och smittvägar

Desinfektionsmedel

Hygienklasser och kritiska punkter

Vilka standarder/riktlinjer bör följas

- Svensk standard- Rengöring och städning för minskad smittspridning inom vård och omsorg
- SIV- Städning I Vårdlokaler
- Vårdhandboken

STÄDNING I VÅRDLOKALER SIV

*Vårdhygieniska rekommendationer
för städ-, service- vård- och
omsorgspersonal*

SVENSK STANDARD
SS 8760014 :2017

Fastställt/Approved: 2017-12-01
Publicerad/Published: 2017-12-08
Utgåva/Edition: 1
Språk/Language: svenska/Swedish
ICS: 11.020; 11.080.99

Rengöring och städning för minskad smittspridning inom
hälso- och sjukvård

Cleaning in order to reduce the spread of infection within
health care

SVENSK STANDARD
SS-INSTA 800-1:2018

Städkvalitet –
Del 1: System för fastställande och bedömning av städkvalitet

Cleaning quality –
Part 1: System for establishing and assessing cleaning quality

En standard ska underlätta arbetet med att skapa fasta och kända rutiner
och kvalitetskontroller

Vårdhandboken

Städning, rengöring

Innehåll

Visa innehåll som:

Städning, rengöring - Översikt

God hygienisk standard är en del av god kvalitet i vård och omsorg vilket anges som ett specificerat krav i...

Ansvar för städning och rengöring

Vårdgivaren har det yttersta ansvaret för att städriktlinjer upprättats. I dessa ska framgå vilke...

Rengöring och städmetoder

Val av städmetod baseras på hygienklass, typ av smuts, föroreningsgrad och ytmaterial...

Kemtekniska medel och städutrustning

Städkemikalier ska förvaras på ett säkert sätt. Använd upphandlade städ- och kemtekniska produkter...

Slutstädning av vårdplats

Slutstädning utförs av service-/vårdpersonal. Dokument med skriftlig rutin ska finnas i verksamheten. Slutstädning utförs när patient skrivs ut, byter vårdplats och i samband med att patient bedömts som smittfri efter isolering exempelvis efter gastroenterit. Identifiera vilka ytor som ingår och vilka kritiska punkter/frekventa tagställen som ska kompletteras med desinfektion.

- Samtliga delar av sängen ska rengöras, inklusive madrassen.
- Samtliga delar av sängbordet ska rengöras, inklusive lådor och undersida av bordskiva.
- All utrustning kring patientenheten, såsom garderob, lampa, radio, telefon, väggpanel rengörs.
- All medicinskteknisk utrustning vid patientenheten, exempelvis droppställning, volympump, blodtrycksmanschett rengörs.
- Hjälpmedel, exempelvis rullstol rengörs.
- Personbunden utrustning till exempel lift-/lyftskynke skickas till tvätt eller byts.
- Toalett på enkelrum rengörs enligt ovan.
- Toalett på flerbäddsrum, bedöm behov av rengöring enligt ovan.

Tänk även på:

- Rengöring av tagställen såsom runt handtag på garderobsdörr inklusive garderobens insida.
- Rengöring av vikvägg. Byte av draperi enligt lokal anvisning.
- Att kassera förbrukningsmaterial inklusive tvätt som inte bedöms rena.
- Att bedöma om det finns gemensam utrustning som behöver rengöras.

Rutin för lokalvård

 REGION SÖRMLAND		Giltig till 2021-06-29	Dokumentnummer MED16-1490
Dokumentansvarig Patientsäkerhetsenheten Vårdhandboksgruppen		Dokumenttitel Vårdhandboken - Lokal anvisning	Revisionsnummer 05
Utarbetad av Marie Björnstedt Bennermo, chef Patientsäkerhetsenheten, 2021-06-17			
Lokalvård			
Rutiner för lokalvård			
Komplettering till Vårdhandboken - ämnet Städning, rengöring			
Författare: Johan Tilly Tjänsteutvecklare lokalvård, Mia Larsson Vårdhygien, Yvonne Axelsson Vårdhygien, Anneli Nielsen Enhetschef verksamhetsservice södra			
Innehållsförteckning			
Ansvar	2		
Grundläggande regler vid lokalvård	2		
Regelmässig städning	3		
Punktdesinfektion	3		
Daglig lokalvård vårdsal	3		
Daglig lokalvård mottagningsrum/undersökningsrum/behandlingsrum	4		
Daglig städning hygienutrymmen	4		
Daglig städning avdelningskök	5		
Daglig städning av desinfektionsrum	5		
Slutrengöring och smittrengöring	6		
Slutrengöring vårdsal	6		
Slutstädning sluss	7		
Slutstädning hygienutrymme	7		
Smittstädning	8		
Periodisk städning	8		
Referenser	9		

Slutrengöring och smittrengöring			
Slutrengöring vårdsal			
Slutrengöring kan utföras av vårdpersonal och lokalvård/Vårdnära service.			
Om det beställs av lokalvården så genomför lokalvården enligt nedan.			
Moment	Vårdpersonal	Lokalvårdare	Vårdnära Service
Säng med tillhörande tagytor*	X	X	X
Sängbord med tillhörande ytor**	X	X	X
Sängkläder	X	X	X
Madrass***	X	X	X
Sänglampa	X	X	X
Handtag på skärmvägg	X	X	X
IVA panel	X	X	X
Fjärrkontroll	X	X	X
Medicin teknisk utrustning	X	X	X
Strömbrytare	X	X	X
Dörrhandtag	X	X	X
Tvättställsblandare	X	X	X
Väggar, se daglig städning****	X	X	X
Tas alltid vid smittstädning			
Golv, se daglig städning****	X	X	X
Tas alltid vid smittstädning			
Tömning av sopor	X	X	X
Hjälpmedel	X	X	X
Skötbord	X	X	X
Garderob, invändigt och utvändigt	X	X	X
Stolar/fåtölj	X	X	X
Soffbord	X	X	X
TV	X	X	X

*Sänggrindar, gavlar, hävarm och manöverdosa till sängen
 **Radio, telefon, larmknapp
 *** Kontrollera madrassens skick enligt arbetsinstruktion för detta
 **** Genomförs 1 gång per dygn, vid den dagliga städningen
 Vid smittstädning gäller samma gränsdragning som vid slutstädning med tillägg att även golv rengöras.

När beställer du en smittstäd?

Vad är skillnaden mellan en slutstädning och en smittstädning?

Join at menti.com | use code 25 76 50 9

Mentimeter

Vid vilka smittor beställer du smittstäd?

10 responses

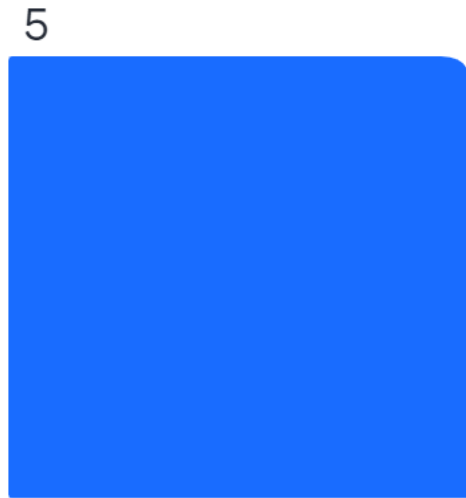

clostridium

calici
vattkoppor
vre
mrsa
vid misstänkt tuberkulos
vid esbl - carba

Om ni behöver utföra slutstäd med tillägg av smitta vet ni hur

Ja, vi har koll

Nej, vi varken vet eller har rätt utrustning

Vi avvaktar tills lokalvård kan komma och utföra smittsäd

Slutstädning av vårdplats

Slutstädning av vårdplats

Slutstädning sker i samband med att vårdplatsen blir ledig, exempelvis när patient skrivs ut eller avlider, byter vårdplats eller i samband med att patient bedöms som smittfri efter misstänkt eller konstaterad smitta. Vid vissa smittor krävs ytterligare åtgärd, se under rubriken slutstädning med tillägg av smitta.

Förbered för slutstädning genom att:

Kassera kvarlämnade produkter, exempelvis dagstidningar	
Omhändertag annat kvarglömt 'patientrelaterat' text kläder, hygienartiklar, smycken (förslut i påse inne på rummet)	
Patientnära engångsmaterial slängs	
Flergångsmaterial som tål värmedesinfektion rengörs i spol- eller diskdesinfektor	
Överbliven tvätt & textilier (alla textilier som går till cirkulationstvätt) i vådrum samt närförråd i vådrum eller sluss/förrom skickas för tvätt	
Hjälpmiddel som varit i rummet desinfekteras	
Textila förflyttningshjälpmiddel rengörs/desinfekteras eller skickas på tvätt	
Medicinteknisk utrustning som varit inne i rummet desinfekteras	

Utrustning för slutstädning som ska finnas på avdelningen:

Städutrustning

- Engångsdukar
- Soppåsar
- Sopborste, sopskyffel och hink
- Moppstativ och engångsmoppar

Rengörings-/desinfektionsmedel

- Upphandlat rengöringsmedel
- Alkoholbaserat ytdesinfektion med tensid/rengörande verkan
- Virkon eller klorbaserat desinfektionsmedel t. ex ~~Lucidin Oxyfoam~~ eller klordukar. Används vid slutstädning efter virusorsakad gastroenterit/caliciv och clostridioides. ~~difficile~~.

Skyddsutrustning

- Engångshandskar
- Engångsförkläde
- Munskydd vid risk för stänk. Andningsskydd FFP3 kan vid vissa smittor behövas, se respektive smittämnes riktlinje eller rådgör med vårthygien.

Arbetsgång

- Inspektera rummet. Finns det synligt smuts ska det först rengöras med engångsduk och rengöringsmedel.
- Därefter desinfekteras samtliga ytor enligt arbetsflöde/checklista med ett alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensider som har rengörande effekt.
- Bearbeta alla ytor mekaniskt, det vill säga gnugga noggrant. Den mekaniska bearbetningen är avgörande för att uppnå ett bra resultat.
- Städa alltid från rent till smutsigt.
- Byt skyddshandskar och torkdukar ofta för att inte återsmutsa redan rengjorda ytor och föremål.
- Använda engångsdukar läggs direkt i soppåse som försluts för att minska spridning av spritångor.
- Om golv ska rengöras vid slutstädning ska rengöringsmedel och vatten användas.
- Vid slutstädning med tillägg av smitta ska golv alltid rengöras med Virkon.

Arbetsflöde för slutstädning av vådrum

Dörrens båda sidor inkl. dörrhandtag och karm	
Strömbrytare	
Tvålhållare/sprithållare och flaska inklusive pumphuvud	
Handfat, kran och torkyålare	
Hållare till handskar, sprita paketet samt plocka ur och kasta yttersta paren handskar	
Hållare till förkläden, sprita paketet samt plocka ur och kasta yttersta förklädet	
Garderob invändigt och utvändigt	
Bord/stolar/pallar/hyllor	
Säng, sänggrindar, gavlar, hävarm och manöverdosa till sängen	
Sängbord, sängbordslåda in- och utvändigt, radio, larmknapp, fjärrkontroll	
Sänglampa, vårdpanel	
Desinfektera madrassöverdraget. Öppna och inspektera madrasskärnan. Förorenad eller trasig madrass kasseras.	
Vikväggar	
Töm papperskorg	
Golv vid behov om de är synligt smutsiga	
Vid behov om synlig smuts; spegel, vägg i nåbar höjd, element	

Välkommen till självbetjäningsportalen

Hur kan vi hjälpa dig?

Sök bland tjänster, ärenden och instruktioner

Patientnära tjänster

[HEM](#) > [PATIENTNÄRA TJÄNSTER](#) > [VÅRDRELATERADE TJÄNSTER](#) > [BESTÄLL SLUTSTÄD MÄLARSJUKH](#)

Beställ slutstäd Mälarsjukhuset

Slutstäd med eller utan smitta utförs

Alla dagar kl. 08.30 – 17.30

Sista bokningsbara tid är kl. 16:30 och minst en timme innan önskad städning.

Att tänka på

Alla beställningar behöver skickas med minst 60 minuters framförhållning.

Vid ändringar i lagd beställning

Vänligen avboka och lägg en ny beställning.

Slutstäd (med eller utan smitta) – beställs via självbetjäningsportalen på Mälarsjukhuset och Nyköpings lasarett. Enligt nuvarande rutin på Kullbergsska sjukhuset.

**Levereras alla dagar kl. 08.30 – 17.30
Sista bokningsbara tid är kl. 16:30 och minst en timme innan önskad städning.**

Beställ slutstäd Mälarsjukhuset >

Beställ slutstäd Nyköpings lasarett >

Hygienklasser

- Olika ytor ställer olika krav på städningen. Nivån styrs av hur utrymmen används
- Lokalerna indelas i fyra hygienklasser baserat på smitt- och infektionsrisker samt i vilken utsträckning patienter vistas där

- **Hygienklass 0** inga patienter förväntas vistas i lokalerna.
- **Hygienklass 1** kortare passage/vistelse av patienter kan förekomma.
- **Hygienklass 2** lokaler där vård, behandling och mottagning av patienter förekommer.
- **Hygienklass 3** lokaler med särskilda krav på renhet.

Ex hygienklass 0 = konferensrum, källargång

Ex hygienklass 1 = korridor/kontor/omklädningsrum vårdavdelning

Ex hygienklass 2 = vårdsal, behandlingsrum, väntrum

Ex hygienklass 3 = operationssal, dialysrum, förlossningsrum, IVA rum

Ytor med hög smittrisk i hygienklass 2 och 3

I lokaler tillhörande hygienklass 2 och 3 ska ytor med hög smittrisk identifieras. Det låter som en hel del ytor att hålla reda på, men i praktiken upprepas riskytorna nästan alltid för samma rumstyp. Standarden ger flera exempel som visas i bilden nedan och i tabell 1.

Riskytor	Beskrivning
Patientplats	Delar av patientsäng: tex sänggrind, undersökningsbreds/bår, operationsbord, undersökningsstol
Sanitär inredning	Toalettstol, tvättställ, kranar, badkar, duschstol/-vagn toalettförhöjare
Bord avställningsytor	Sängbord, skötbord, bord i patientmatsal/dagrum, ytor för beredning av mediciner, arbetsytor
Teknisk installation (fast eller mobil)	Strömbrytare, uttag för syrgas, sänglampa, alarmknapp, undersökningslampa, operationslampa, styrpanel, fjärrkontroll, dörröppnare
Handtag och grepp	Ledstänger, handtag, armstöd stol, vägggrepp, duschhandtag, däck
Rullande hjälpmedel	Kontaktytor på rullator, rullstol, gåbord
Stativ	Avfallshållare, smutsvättshållare, droppställning, hållare för handdesinfektionsmedel, hållare för tvål, mugghållare, hållare för handdukspapper
Avskärmning	Skärmvägg, draperi
Medicinteknisk utrustning	Anestesiarbetsplats, kuvös, ultraljudsapparat, ventilator, infusionspump

Tabell 1. Exempel på ytor med hög smittrisk i hygienklass 2 och 3

Patientnära ytor och tagställen

Taggytor = mest förorenade ytorna

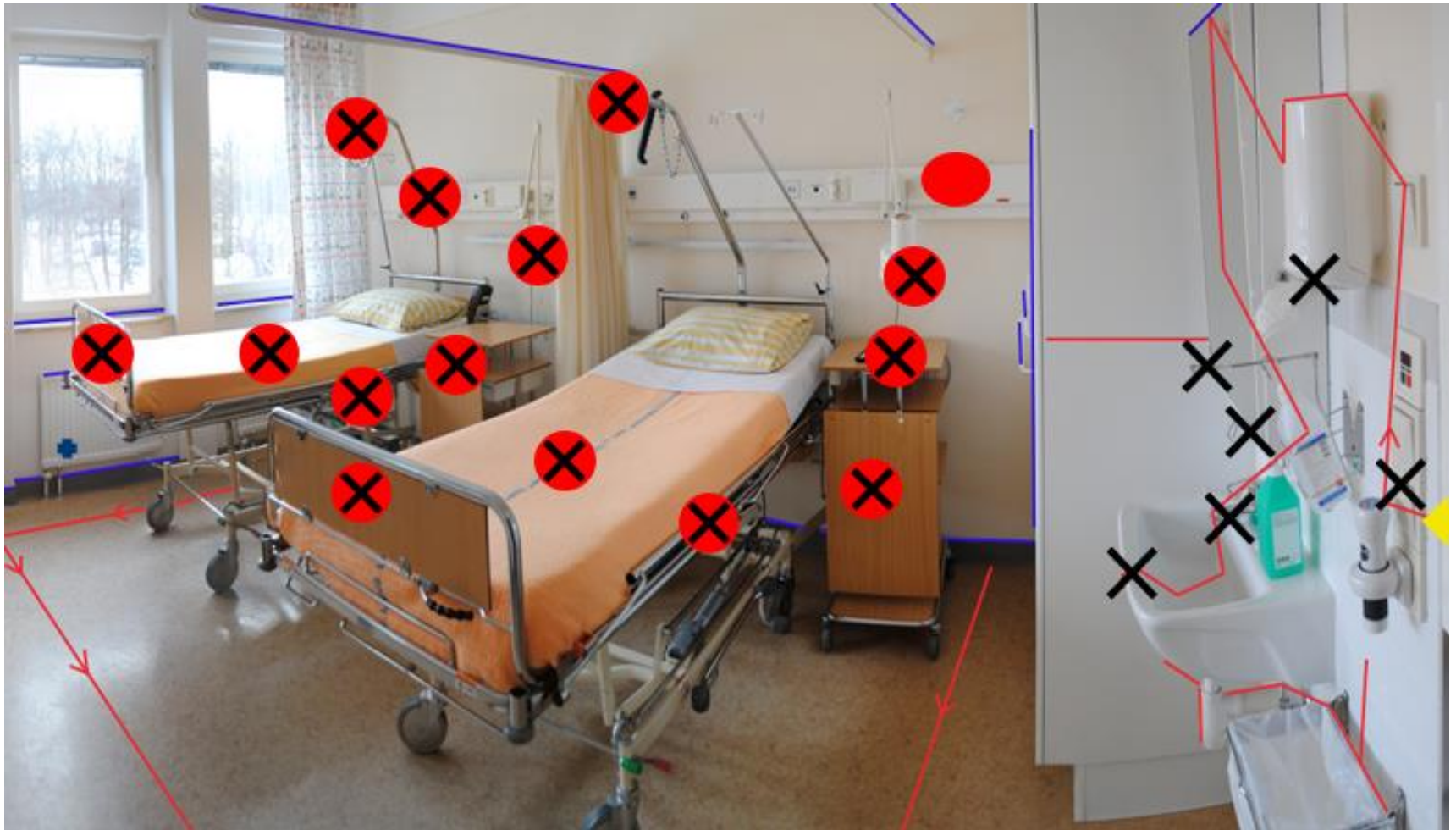
Förorenade av vem?

Patientnära: Sängkanter, sänggrindar, manöverdosa till säng, TV-kontroll, sängbord, sänglampa, dörrvred

Hygienutrymme: Spolknapp, toalettring, stödhandtag, vattenblandarens spak, tvåldispenser, handdukshållare (för engångstork), dörrvred

**Mekanisk bearbetning
=
Gnugga ordentligt**

**Alkoholbaserat
ytdesinfektionsmedel med
tensider som har
rengörande effekt**

Rengöring och desinfektion

Rengöring

Rengöring innebär att man mekaniskt bearbetar ytan för att avlägsna smuts. Det sker med fuktad duk/mopp. Ytan bearbetas mekaniskt och ska efter avslutad städning vara torr inom en minut. Använd duk/mopp får inte återfuktas.

Desinfektion

Vid användning av alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid/rengörande verkan ska ytan blötas rikligt, bearbetas med t.ex. fabriksrent papper och sedan lämnas fuktig i minst en minut. När ytan torkat är desinfektionen klar.

Alla desinfektionsmedel har en inverknings tid. Denna står på flaskan/förpackningen. Ex Virkon har 10 minuters inverknings tid.

Vad fungerar?

Städning

Basala hygienrutiner

Punktdesinfektion

**Grundläggande faktorer
för att förebygga
vårdrelaterade
infektioner och
smittspridning**

Desinfektion av ytor

- Använd undersökningshandskar Nitril vid desinfektion av ytor. Vinylhandskar står inte emot kemikalier
- Yt desinfektion innehåller inte återfettande medel vilket gör att huden lätt torkar ut.
- Skyddet som handsken utgör är tidsbegränsat. Genombrottstid för handskar, cirka 8-10 minuter.

- Ha på medlet flödigt och i ett jämnt skikt över ytan
- Bearbeta ytan noga med en torkduk tills den är synligt ren. Den mekaniska bearbetningen av ytan är mycket betydelsefull
- Lämna ytan fuktig och låt den långsamt självtorka. Det är viktigt att ytan är fuktig under hela inverknings tiden
- På desinfektionsprodukter skall det finnas angivet hur länge den ska verka på ytan

Inverknings tiden är tills medlet har torkat in och den ska vara minst 1 minut för alkoholbaserade medel.

Vilka desinfektionsmedel rekommenderar vi och när?

Desinfektionsmedel inaktiveras av smuts det vill säga organiskt material. Därför bör det desinfektionsmedel som används till ytor även ha en god rengörande effekt

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid
(rengörande verkan) Rekommenderas i de allra flesta fall

Klorbaserade medel/Virkon
Rekommenderas vid vinterkräksjuka

Oavsett vem som städar är kunskap om hur man städar viktigt!

Vårdnära service

Vårdpersonal

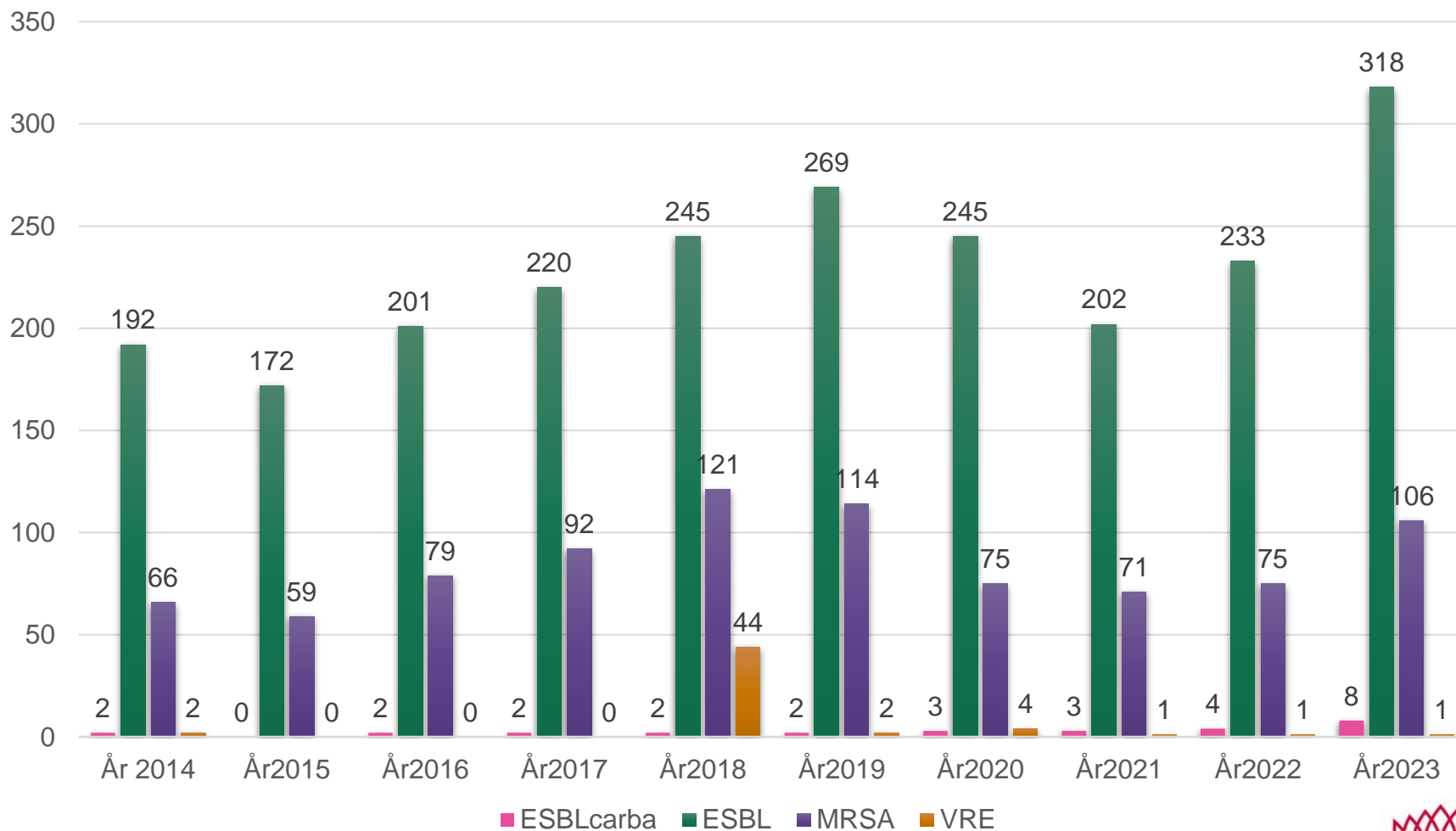
Lokalvård

Hur länge överlever mikroorganismer på ytor som missats att städas?

Organism	Överlevnadstid	Infektionsdos
MRSA	7 dagar - > 7 månader	4 CFU
Acinetobacter	3 dagar - > 5 månader	250 CFU
Clostridium difficile	> 5 månader	5 sporer
VRE	5 dagar - > 4 månader	< 1000 CFU
E. Coli	2 timmar - 16 månader	100 – 100 000 CFU
Klebsiella	2 timmar - 30 månader	100 CFU
Calicivirus	8 timmar - 7 dagar	< 20 viruspartiklar

Antibiotikaresistentabakterier i Sörmland

Förutsättningar

Reflektion vårdrum

**Daglig översyn av vårdsal av
vårdpersonal**

En glömd arbetsuppgift

- **Ger en renare miljö för patienten**
- **Ger en renare arbetsmiljö för personalen**
  - **Underlättar städning**

Toalett i vanlig belysning

Samma toalett belyst med UV-lampa

Basal hygien i samband med städ

Klädregler

Kortärmad arbetsdräkt som byts dagligen och v.b

Ev. huvudduk ska vara kort eller instoppad innanför blusen

Långt hår ska vara uppsatt Ringar, armband, stödskenor, förband eller klocka får inte användas

Naglarna ska vara korta fria från konstgjort material

Handhygien

Händer och underarmar desinfekteras med handsprit -före rena arbetsmoment ex. vid påfyllning av rent material - efter orena arbetsmoment ex. efter kontakt med kroppsvätskor och efter användning av handskar

Handskar

Används vid kontakt med kroppsvätskor, kemikalier och vid orent arbete ex. toalettstäd
Kasta handskarna direkt efter användning

Berör inte omväxlande smutsigt och rent

Använd inte skyddshandskar i onödan

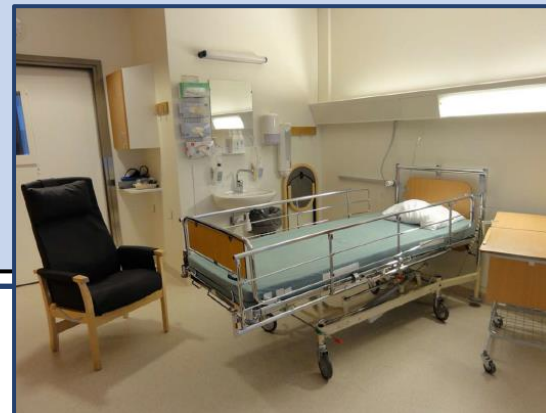
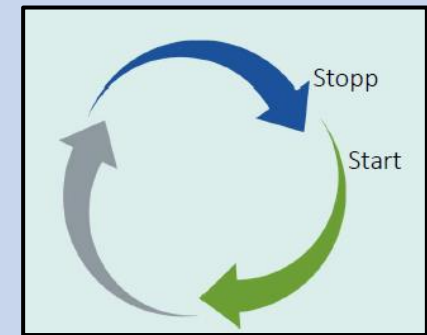
Engångsplastförkläde

Används när det finns risk för att arbetskläderna blir våta eller nersmutsade, t.ex. vid städning av toalett

Grundläggande regler vid städning

- Se till att ha en teknik, börja på ett ställe och avsluta på samma
- Städa från rent till smutsigt, uppifrån och ned
- Städa hygienutrymmet sist
- Mekanisk bearbetning, gnugga ordentligt
- Byt mopp/torkduk ofta
- Håll rent och smutsigt material åtskilt
- Använd mopp eller engångsduk/mikrofiberduk doppas aldrig i hink med rengöringsmedel eller vatten
- Förvaring och hantering av städmaterial
- Rätt dosering av rengöringsmedel
- Rengör städutrustningen

Vad behöver finnas? Vad finns?

Moppar/torkdukar

- Vad används?
- Förvaring?
- Rengöring av moppar/trasor?

Städvagn/hink

- Vad används?
- Rengöring av städvagn/hink?

Join at menti.com | use code **8893 1034**

Mentimeter

Har ni tillgång till städutrustning på er enhet? Beskriv gärna.

12 responses

Nej

Ja, det har vi.

Ja allt som fanns på

Till viss utrustning

Ja

Vi har köpt in det ni sa nyss!

Ja!

En del men inte allt!

Vi har en städpersonslen. Vet var
befinner sig städdag med utrustning.
Går att använda vid behov.

Nej, tror inte det. Ska ta reda på det Min
enhet är inte patientnära.

En del utrustning

Ja en del.

CLICK to group responses

12

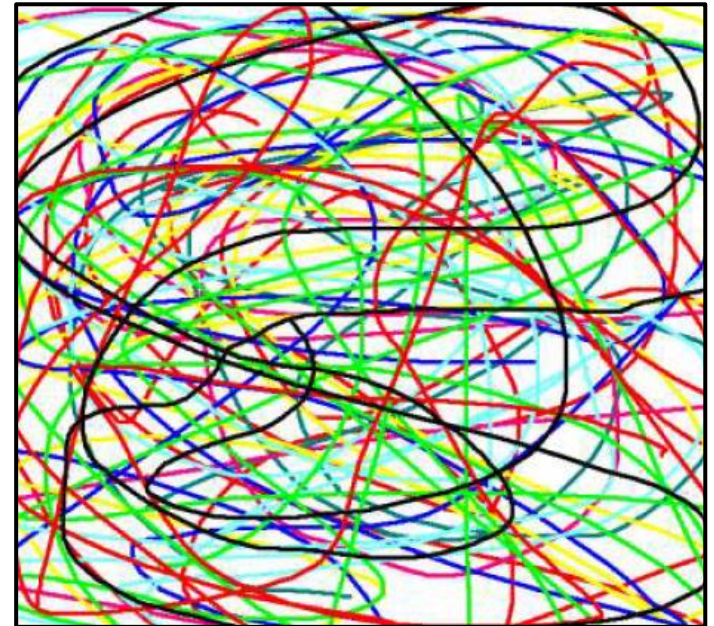

Ostrukturerad städning

**För många som städar i rummet
samtidigt ger ofta en ostrukturerad
städning**

Vem gör vad?

Vilka ytor har blivit städade?

Rena lokaler

en av många faktorer för att förebygga smittspridning i vårdmiljö

